

Arvamus Käsmu sadama detailplaneeringust

EAL arh Raul Vaiksoo 10.01.2017.

22.12.2016 toimus Palmses mõttevahetus sadama detailplaneeringu kohta. Kordan veelkord, et mul on sõpru-käsmulasi nii poolt- kui vastasleeri seas ja lubasin jääda niivõrd erapooletuks kui sellises situatsioonis üldse võimalik on.

Nüüdseks on sadama projekterija esitanud LRP arhitektuurinõukogu keskkonnaameti tollastele arvamustele ja ettepanekutele konkreetset vastused. Olen kõige sellega päri. Vastused on igati põhjendatud. Kahju, et arutelu käigus ei olnud meil siis sadama lõiget, vaid üksnes üsna udune alusplaan, kust kõrgusmärgid vaevu välja loetavad.

Indrek algas Käsmu projekterimisel suurejooneliselt (nagu talle omane) „kõrghoone“ rajamisega. Arvan, et see tõstiski selle „kära“ käsmulaste seas suureks.

„Valvsus“ ja poleemika sellistes küsimustes on aga väga tähtis. Ka ise arvan, et algselt siia projekteritud „pilvelõhkuja“ (ehkki väga hea arhitektuuriga) oleks Käsmule proportsionaalselt kindlasti liiga teinud.

Sellest „kõrghoonest“ on saanud projekterimise käigus nüüd väike madal grillimaja(d). Sadamahoone nagu enam polegi!

Selge, et sellest madalamat putkat projekterida pole enam võimalik! See on juba niigi arhitektuurselt kõrgeim pilotaaž!

See sadamahoone nihutamise idee TRÜ krundi ette oli pigem vaid mõtteline. Hiljem kohal käies leidsin, et ega sinna ikka hoonet ei paiguta. Ka sellest tekkiv kära kohtuvaidlustega lükkaks projekti teostamise veel aastaid edasi.

Seega, sadamahoone asukoht on praeguses projektis igati õige.

Tulepaaki me merelt küll iga kandi pealt ei näeks. Aga kas see on nüüd tõesti nii tähtis? Põhivaated põhjast Kuradisaare poolt (minu lemmikvaade Käsamule) säiliks. Ka lõuna poolt Võsult tulles kaob paak vaid mõnekümne meetri ulatuses „putka“ taha.

Ka muuseumihoone jääb merevaadetele avatuks. Arvan, et planeeringuga on kõik mööndustega „õige“.

Teesid ja vastused:

1. Kas (suur)sadam sellise kauni koha peale üldse sobib?

Ei sobi. Traditsionalistina kinnitan, et igasugune sellise kauni kaldamäe rikkumine hävitab minu jaoks midagi jäädavalt. Aga seda täpselt samapalju, nagu Tallinna linna ehituse laienemine 18. sajandil väljaspoole kauni vanalinna müüre (kus me praegu elame), Eiffeli torni ehitamine Pariisi või kunagi tulepaagi ehitamine siia Käsmu künkale.

Oletame, et seda kaitstud-hoitud tulepaaki praegu Käsmus poleks. Olen kindel, et kui praegu keegi tahaks siia sellist rajada, tõuseks kära taevani. Meie kaunist mäekest tahetakse rüvetada mingi torniga!

Traditsionalism ei tähenda jäika vastuseisu uuele, vaid mõtestatud ehitustegevust.

Eks oma mätta otsast vaadates meeldiks mullegi elada endiselt oma väikeses Haapsalus ja mängida oma poriloigus. Viimane kord kui Haapsalus käisin, heitusin, sest nad olid sindernahad mu lapsepõlve poritänava ära asfalteerinud!

Aga selliseid objekte on ju palju, mis nagu näiksid looduses valed olevat.

Miks peaks Suurel Munamäel olema vaatetorn? See ju rikub ümbritsevat loodukeskkonda. Mingid inimese poolt rajatud laudteed ja tornid puutumatuses rabades? Mingid tuulikud, paisud jne jne. Küll ma tahaks 13. sajandi Eestimaad tagasi! Kaitsta tuleb kõike Eestimaal, kui alati mõistuse piirides.

2. Kas suurem sadam siia on vajalik? Kinnitan, see on vajalik. Mõni nädal tagasi Käsmus käies ja „kuriteopaika“ uurides, nägin rannal dokkides kümneid paate talveunes. Kuna olen ise jahtsman ja mere ääres sündinu, siis nägin, et sadama laiendamine on igati vajalik!

Võsu hakkab kohe oma sadamat suurendama ja see oleks nüüd küll vajalik. Liikusin Võsule kaatriga sellel suvel mingite kontsertide ajal ja kohta sadamas muidugi enam polnud. „Maabusime“ mingi jahi parda külge telefoninumbrit jättes.

3. Kui suur peaks olema sadama akvatoorium?

Algselt asjasse süvenemata, arvasin, et projekteeritud akvatoorium on liiga suur, kuigi, mis tähtsust sel keskkonnakaitseliselt on. Nüüd tegin ära suure töö ja panin kõik Eesti väikesadamad mõõtudena paika. Ja leidsin...projekteeritud Käsmu akvatoorium on täiesti paras ja võrreldav teiste väikesadamatega.

4. Kas sadam ja akvatoorium soodustab tagalahe „soostumist“?

Seda on „vastased“ toonud välja ühe argumendina sadama vastu. Ei! Ka siin vaatasin üle kõik Eestimaa sadamad. Soostumist sellise planeeringuga ei toimu! Pealegi on projekteerija teinud ettenägelikult Käsmu kai lõunakülge ka silla, mistõttu vesi liigub selle all vabalt.

5. Kas (suur)sadama ehitus (nagu osalt väidetakse) häirib tulevikus käsmulaste elu?

Olen kuulnud ka selliseid seisukohti, et meie armsat väikest Käsmut tabab treilerite voog. Kiidetud olgu Issand, kes lasi tõde seekord sellises valguses välja paista!

Eisma, Viinistu, Vergi jms sadamad teeks ükskõik mida, et neile jahte-paate-slipikasutajaid rohkem juurde tuleks.

6. Lõpetuseks.

Tollasel mõttetalgul detsembris häiris mind veidi, et me ei võtnud keegi vastu mingitki konkreetset seisukohta. Pole midagi lihtsamat, kui jääda erapooletuks. Pole vastutust, pole seisukohta, pole mõtet. Nii üks- kui teinepool vaatab lahkelt otsa ja ütleb: „Tubli, Vaiksoo, nii hoida!“

Olen selle aja vältel polemiseerinud kahe „vastasega“ ja üha enam leidsin, et nende väited rajanesid vaid emotsioonidele. Leiti üsna kummalisi põhjendusi, miks suursadam hävitab Käsmu idüllid. Kahjuks pole mul õnnestunud kohtuda ühegi „pooldajaga“, kui asjaosaline Kristjan välja arvata.

Nüüd „asja“ üsna põhjalikult uurides ja teisi väikesadamaid kõrvutades, võtsin kindla seisukoha ning ma pole enam erapoolik.

Kinnitan omalt poolt Allmanni detailplaneeringu heaks ja olen kindel, et see kõik on Käsmu hüvanguks!

Nüüd lüükse mind vist küll osade poolt tulepaagi peale risti! Nojah, aga eks Orleansi neitsi ju alguses põletati, aga hiljem kuulutati pühakuks.

Vaiksoo